

Hannah: Opening tentoonstelling Beweeg-Bewogen.

Introductie op het werk van Jarca Pešicová door Wilfried Donceel.

Dames en Heren, beste vrienden,

Jarka, zo werd ze aangesproken, maar haar volle naam is: Jaroslava Pesicova. Met haar volle naam tekende ze ook haar werken.

Deze tentoonstelling is het werk van Leni en Jan. We zijn er hun zeer dankbaar voor.

Jaroslava was thuis kind alleen, ze had geen broers of zussen. Ze was gehuwd met Frantisek Storek, een bekende Praagse beeldhouwer. Ze hadden geen kinderen.

Als jong kind tekende ze reeds graag en veel. Ze ging ook graag naar school, daar had ze vriendinnetjes. Hoewel er toch een schaduw over haar eerste schooljaar lag: het was 1940, de oorlog was begonnen.

Hoewel ze graag tekende, begon haar inleiding in de kunst met muziek. Pianolessen. Reeds vlug keerde ze terug naar haar eerste liefde: tekenen en schilderen. Op jonge leeftijd koos ze resoluut om in die richting verder te studeren. Het was niet naar de zin van haar ouders, die liever zagen dat ze de richting handel, of de meer klassieke algemeen vormende opleiding zou volgen.

Jaroslava ging dus de artistieke richting in van tekenen, etsen, schilderen, kortom van alle grafische kunsten. De liefde voor muziek zal haar echter levenslang bijblijven: ze hield veel van klassieke muziek. Ze hield ook van religieuze plechtigheden, statige rituelen en vieringen.

We hebben Jarka voor de eerste maal ontmoet in 1974, in Vaalbeek, in het kunstencentrum van Pater Geroen. We waren onmiddellijk onder de indruk van haar werk, mede door de aanbevelingen van An Goris, een Herentse kunstenares, die er de permanentie deed. Het klikte meteen, en met Jarka, en met An.

Jammer genoeg is het werk van Jaroslava te weinig gekend gebleven, niettegenstaande de inspanningen van An Goris en haar familie, waarvan hier een broer en zussen aanwezig zijn, en van Mil Van Loven, de recent overleden man van Julia Goris.

Jaroslava studeerde grafische kunsten in Praag. Ze had er uitstekende professoren zegde ze. In haar werk kan je zien tot welke perfectie dat heeft geleid. Technische perfectie: ze beheerst feilloos potlood, etsnaald of schilderskwast. Ook in de uitdrukking van haar kunst benadert ze perfectie. Sommige van haar werken zijn ongelooflijk kleurrijk, speels, verrukkelijk mooi. Andere zijn meer ingetogen en hartelijk warm. Ook al is de betekenis van haar werk niet meteen duidelijk, het straalt meteen uit, je wordt gevangen in het boeiende van haar werk.

Haar oeuvre is ook zeer omvangrijk. Elke dag ging ze “naar haar werk”, zoals ze het zelf noemde. Haar kunst was haar job. Het gaat van fijnzinnige tekeningen, etsen, monotypes, tot monumentale schilderijen, waarvan wandtapijten zijn geweest. De Vlaamse

gobelinkunst van vroeger, overgewaaid naar Praag. Wat u hier ziet is slechts een fractie van haar omvangrijke werk.

In de veelzijdigheid van haar werk is er een dominante: op enkele uitzonderingen na is de mens in elk van haar werken aanwezig. Niet als gaaf geheel, maar met gebreken en tekorten. Voorgesteld in al hun menselijkheid en af en toe in hun rauwheid.

Als je kijkt naar de twee figuren aan deze muur, dan zie je verweerde krom gewerkte handen, kapotte nagels, jichtknobbels. Maar de ogen van de figuren priemen door je heen en stellen je vragen.

Als je kijkt naar het bloemenmeisje in de gang, dan zie je een lieflijk mooi tableau, blij bijna. Maar als je goed kijkt, dan is er wat met de ogen van dat kind. Ze heeft een afschuwelijk lelijk gebit, en veel te lange mismaakte vingers.

Als je kijkt naar haar grotere werken, in het boek over haar werk dat hier circuleert kan je u een idee vormen van hoe het er uitziet in werkelijkheid, dan zie je misvormde lijven, idiote gezichten, verwrongen ledematen. Figuren met gebreken en tekorten. Soms bombastisch, burlesk en hilarisch uitvergroot, soms fijnzinnig getekend, maar vol symboliek.

Jarka gaf daar zelf wel wat uitleg over: in de biografie die ze zelf schreef, zegde ze dat ze blijvend gefascineerd was door het werk van **François Rabelais**, een Franse schrijver uit de 16de eeuw. Rabelais schreef over een reuzenduo: vader en zoon Gargantua en Pantagruel, wier verstand omgekeerd evenredig was met het volume van hun lichamen, en wier voornaamste belangstelling was: eten. Het vraagt niet veel verbeelding om dat duo bezig te zien in hilarische toestanden, misverstanden, burleske overdrijvingen, en uitvergroete menselijke gebreken. Tegelijk was Rabelais door zijn duo, zeer maatschappijkritisch. Jarka zegde ook beïnvloed te zijn door **Jeroen Bosch**.

Daar haalde ze dus inspiratie voor haar figuren, maar dat zegt nog niets over wat zij zelf daarmee bedoelde. Wat wil Jaroslava ons zeggen? Waarom is dat menselijk tekort zo dominant aanwezig in haar werk? En zo benadrukt? De mens en zijn demonen.

Anderzijds is haar werk telkens weer aangrijpend, fascinerend, boeiend, soms niet meteen toegankelijk, maar iedere keer aantrekkelijk als een magneet? Je moet er naar kijken, telkens opnieuw, en het werk verslijt daardoor niet. In tegendeel, het groeit, en iedere keer zie je nieuwe dingen. Haar werk is fantastisch mooi en aantrekkelijk.

Ik denk dat Jarka doorheen haar voorstelling van de mens, in de perfectie van haar werk ook de grootsheid ervan wil tonen: ondanks alle tekorten is de mens in staat tot grote dingen. Dat is mijn interpretatie.

Ik laat het aan jullie om voor jezelf uit te zoeken wat Jarka aan u wil zeggen.

Veel kijkgenot.

Wilfried Donceel

4 december 2016